

POSTANOWIENIE

15 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 15 września 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej
w W.

przeciwko S. B.

o zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie
postanowieniem z 24 lipca 2025 r., XII C 765/25,

o przekazanie do sądu równorzędnego,

oddala wniosek.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 lipca 2025 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. Uzasadniając wystąpienie wyjaśnił, że pozwany jest ujawniony na liście biegłych sądowych Sądu Okręgowego w Krakowie. Wielokrotnie wykonywał czynności dla Sądu występującego z wnioskiem o przekazanie sprawy. Ponadto został złożony wniosek o przesłuchanie jako świadka byłego sędziego Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, obecnie sędziego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (art. 44¹ § 1 k.p.c.). Dotyczy to takich sytuacji, gdy rozpoznanie sprawy w danym sądzie, bez względu na to przez którego sędziego, godziłoby w dobro wymiaru sprawiedliwości. Chodzi zatem, co do zasady, o tego rodzaju okoliczności, które są powiązane z danym sądem w znaczeniu ustrojowym (instytucjonalnym), a nie z konkretnym sędzią czy nawet większą liczbą sędziów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że niezdefiniowane ustawowo pojęcie „dobro wymiaru sprawiedliwości” powinno być rozumiane z uwzględnieniem celu, dla którego istnieje wymiar sprawiedliwości, uniwersalnego charakteru tej instytucji i rodzaju wartości, jaką jest dobro wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie SN 7 lipca 2020 r., IV CO 153/20). Dobro wymiaru sprawiedliwości nie jest tożsame ani z dobrem (w szczególności sprawnym funkcjonowaniem) sądu rozpoznającego konkretną sprawę lub z interesami prawnymi stron, ani też ze społecznym postrzeganiem sądu jako organu bezstronnego. Wszystkie te elementy stanowią części składowe tej wartości, lecz w stosowaniu art. 44¹ § 1 k.p.c. trzeba mieć na uwadze, że żaden z elementów nie dominuje nad pozostałymi (zob. postanowienie SN z 19 listopada 2020 r., V CO 213/20).

Uwzględnienie wniosku na podstawie art. 44¹ k.p.c. nie uzasadnia fakt, że pozwany jest biegłym sądowym, współpracującym z sądem występującym o przekazanie tej sprawy, jak też możliwość przesłuchania w charakterze świadka byłego sędziego tego sądu. Nie są to okoliczności, które obiektywnie oceniając, mogą mieć ujemny wpływ na swobodę orzekania lub bezstronność Sądu właściwego. Podkreślić należy, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym Sądzie bezstronnie rozpoznana, musi być realna, a nie hipotetyczna (zob. postanowienie SN z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20).

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że podstaw stosowania art. 44¹ k.p.c. nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (zob. postanowienia SN: z 28 września 2021 r., II CO 72/21; z 19 listopada 2020 r., V CO 213/20; z 15 września 2020 r., IV CO 191/20; z 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20; z 7 maja 2021 r., I CO 53/21, z 8 września 2022 r., III CO 540/22).

Indywidualne okoliczności związane z sytuacją konkretnego sędziego lub sędziów, wyznaczonych do rozpoznania sprawy, ich relacje ze stroną postępowania, mogące wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego, powinny być rozpatrywane w drodze postępowania o wyłączenie sędziego, którego zainicjowanie leży tak w gestii stron, jak i sędziego (art. 49 k.p.c.).

Powołane przez Sąd występujący z wnioskiem o przekazanie okoliczności nie może rzutować *per se* na zdolność sądu (sędziego) do zachowania obiektywizmu, jak i ze względu na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (zob. postanowienie SN z 16 października 2024 r., III CO 1161/24).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. odmówił przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

[wr]

[a.ł]